

สร้างโอกาส

การศึกษา

เปิดเส้นทาง...ชีวิตใหม่

เพื่อเด็ก
และเยาวชน
ในกระบวนการยุติธรรม

...เกินกว่าครึ่งของเด็กและเยาวชน

ที่กระทำความผิด

ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ หรือพ่อแม่แยกกันอยู่
ส่วนใหญ่เป็นเด็กยากจนและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา
และนั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมเราต้องสร้างโอกาสให้เขา

แทนที่จะตัดสินพวกเขา

เพิ่มเส้นทางการชีวิต

เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

ประเทศไทยมีเด็กและเยาวชนช่วงอายุ 12-18 ปี

กระทำความผิดรวม **134,747** คดี

ปี 2565 มีเด็กและเยาวชนทำผิด **12,192** คดี

51.72%

มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

17.57%

มีการศึกษาระดับประถมศึกษา

68.67%

ผู้กระทำความผิดมิได้อยู่กับบิดามารดาหรือบิดามารดาแยกกันอยู่

66.89%

เป็นเด็กยากจนและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา โดยมีทั้งทำงานและว่างงาน

ยาเสพติดคือสาเหตุใหญ่

อันดับหนึ่ง 40.07 % เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตจำหน่าย การเสพและมีไว้ในครอบครอง รองลงมาเป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน

วังวนการกระทำผิดซ้ำ

ถึงแม้จะออกจากสถานพินิจ ฯ แต่เด็กและเยาวชนก็ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อม ครอบครัว ชุมชน ที่พลัดไส ตีตรา โดยสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำมาจากการคบเพื่อน คีคคะนอง รู้เท่าไม่ถึงการณ์ และครอบครัว

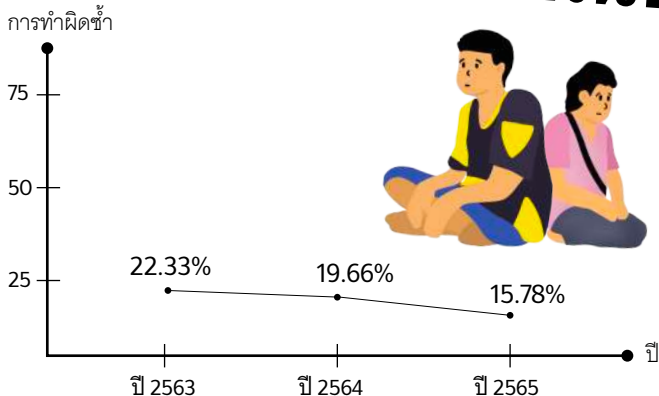
โอกาสโมเดล : กสศ. x กรมพินิจ

การปฏิรูปการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท ตัวตน และความสามารถของเด็กตามแนวทางของการจัดการศึกษาทางเลือก โดยตลอด 2 ปีที่ผ่านมา มีเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจำนวน 1,958 คน ได้กลับสู่การศึกษาอีกครั้ง และสามารถเรียนจบการศึกษา 685 คน

เด็กทุกคนต้องได้รับโอกาส

เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตอย่างสมดูล มีความสุข และตระหนักในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเอง

ตัวเลขการกระทำผิดซ้ำในปีแรก ลดลงอย่างต่อเนื่อง

มีรถบัสคันหนึ่งที่จะวนกลับไปหาเด็กๆ อยู่เสมอ

บนรถบัสคันนี้มีพี่ๆ หลายคน
ที่พร้อมอยู่เคียงข้าง

เติมโอกาสการศึกษา
...ในวันที่ชีวิตมีข้อจำกัด

เพราะพี่ๆ ทุกคนเชื่อว่า การศึกษาที่แท้จริงเป็น
การเรียนรู้เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง มีทางเลือกที่หลากหลาย
และตอบโจทย์ชีวิต เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้มี

โอกาสค้นพบคุณค่าของตัวเอง

“ในเชิงปริมาณ เยาวชนกลุ่มนี้อาจนับว่าเป็นเพียง
กลุ่มน้อยในสังคม แต่เมื่ออ้างอิง
'ทฤษฎีผีเสื้อขยับปีก' (Butterfly Effect) แล้ว
คนเพียงคนหนึ่งนั้นสามารถสร้างผลกระทบ
ที่ยิ่งใหญ่ให้กับสังคมได้
ถ้าเขาไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่เพียงพอ
ดังนั้น เราจะไม่ยอมทิ้งใครไว้แม้แต่คนเดียว
เด็กเยาวชนทุกคนไม่ว่าใครก็ตาม
เขาควรได้รับ**โอกาส**ในการพัฒนาตนเอง
เพื่อไปให้สุดเส้นทางตามศักยภาพที่เขามี”

พันตำรวจโทวรรณพงษ์ คชรักษ์
อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“การจัดการศึกษาเพื่อสร้าง**โอกาส**
ให้เด็กและเยาวชนที่เคยก้าวพลาด
ให้กลับเข้าสู่เส้นทางชีวิตที่ถูกต้อง
รูปแบบการศึกษาที่หลากหลาย
และตบใจทศชีวิตคือเครื่องมือสำคัญ
รวมถึงกระบวนการติดตาม
ที่จะดูแลช่วยเหลือให้ทุกคนก้าวออกไป
อย่างมั่นคง มีแรงบันดาลใจ
และรู้สึกปลอดภัยในการเริ่มชีวิตใหม่อีกครั้ง”

ศิริประกาย วรปรีชา
รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“จากประสบการณ์การลงพื้นที่
เราได้ฟังคำกล่าวของน้อง ๆ ที่เชื่อมั่นว่า
'เขาจะทำได้ดีกว่านี้ถ้าได้รับ**โอกาส**'
ซึ่งไม่ได้หมายถึงแค่ตัวเอง
แต่โอกาสนั้นคือ
การคืนชีวิตของเขาไปสู่ครอบครัว
ไปสู่อนาคตของสังคมไทย”

ดร.ไกรยส ภัทราวาท
ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาค
ทางการศึกษา (กสศ.)

“สิ่งที่พวกเขาเด็กทำ ไม่ใช่แค่มอบคืนชีวิตจิตใจให้กับตนเอง
แต่พวกเขายังถมทางให้คนอื่น ๆ ที่อาจตกอยู่
หรืออาจจะตกอยู่ในชะตากรรมเดียวกันในวันข้างหน้า
ได้มี**โอกาส**ยืนตัวขึ้นมาใหม่เช่นเดียวกัน และทุกฝ่าย
ต่างหวังว่าดอกไม้เหล่านี้จะค่อย ๆ แยมบานขึ้นในอีก
หลายพื้นที่ เมื่อเช้านี้ ผมเห็นลูกคนหนึ่งที่พักผ่อน
นอกรั้วศูนย์ฝึกไปแล้วแต่งชุดนักเรียนกลับมา
รับวุฒิมัธยมศึกษา ม.3 ก้มกราบที่ตักแม่ของเขา
เมื่อเช้านี้ ผมได้ยินน้องคนหนึ่งพูดในเวทีว่า
“ผมเชื่อว่า ผมจะทำให้ผมดีขึ้นได้กว่านี้อีก...”

ภัทระ คำพิทักษ์
คณะกรรมการบริหาร กสศ.

“เด็กและเยาวชนถ้าไม่ได้รับ**โอกาส**พัฒนาศักยภาพ ประเทศชาติก็เดินต่อไปไม่ได้ ที่ศูนย์ฝึกอบรม เด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีแห่งนี้ เราได้เห็นน้อง ๆ ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ได้เรียนจนจบและพัฒนาทักษะอาชีพจนสามารถ ไปต่อยอดชีวิต ทั้งยังมีการสนับสนุนต่อเนื่อง จากคณะทำงานที่คอยประคับประคองอยู่ข้างหลัง แม้เมื่อเด็กก้าวออกจากศูนย์ฝึกฯ แล้ว เพื่อให้ แน่ใจว่าน้อง ๆ จะกลับคืนสู่สังคมได้อย่างยั่งยืน”

กำพล สิริรัตตนนท์
รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

“ภารกิจของเราคือต้องช่วยให้เด็ก ๆ ค้นพบ**โอกาส** พบทางรอดใหม่ ๆ ทางสังคมด้วยการศึกษา การฝึกอบรมอาชีพตามความสนใจและความถนัด และไม่เพียงแค่เรียนจบได้วุฒิการศึกษา แต่ต้องมี กระบวนการติดตามเมื่อเด็กกลับไปใช้ชีวิตในสังคมอีกครั้ง เพื่อให้เขายังเดินหน้าไปต่อได้ สามารถเรียนต่อได้ด้วย วุฒิที่มี มีงานทำและมีรายได้จากทักษะที่ได้รับการฝึกฝน ซึ่งเมื่อไปถึงจุดนั้น หมายถึงเราสามารถคืนความฝัน ความหวัง ให้กับเด็กเยาวชนกลุ่มนี้ได้สำเร็จ”

จิตติมา กระสานต์กุล
ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก
และเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

“ทุกวันนี้มีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น รวดเร็วและตลอดเวลา เราอยากให้เด็ก เป็นคนออกแบบโรงเรียนด้วยตัวเอง โดยมีผู้ใหญ่อย่างเราเป็นผู้อำนวยความสะดวก อย่างน้อยเราต้องเปิด**โอกาส**ให้เด็ก ที่อาจจะไม่พร้อมหรือไม่ถนัดจริง ๆ กับการเรียนหนังสือในระบบ ได้มีทางเลือก มีพื้นที่พัฒนาตนเอง และมีทางประสบความสำเร็จได้”

วิทิต เต็มผลบุญ
ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้ CYF
(นครพนมโมเดล)

“เยาวชนคนหนึ่งถูกปล่อยตัวจากสถานพินิจ เขาต้องออกจากชุมชนเดิมเพื่อไปให้พ้นจาก วงจรยาเสพติด ไปรับจ้างเป็นคนยกของที่กรุงเทพฯ แล้วก็เรียนโรงเรียนมือถือไปด้วย จนวันที่จบการศึกษา เราส่งวุฒิการศึกษา ม.3 ไปให้ จากที่เป็นแรงงานรับจ้างรายวัน ก็ได้บรรจุเป็นพนักงานประจำของบริษัท จากเงินเดือน 8,000 บาท ยกระดับเป็น 15,000 บาท เมื่อเรามีนวัตกรรมการศึกษาทางเลือกให้เขา มันก็ได้เติมฝัน สร้าง**โอกาส**ให้กับคนๆ หนึ่ง”

พิมพ์ชนก จอมมงคล
ครูศูนย์การเรียนรู้ CYF (นครพนมโมเดล)

สร้างโอกาสการศึกษา เปิดเส้นทางชีวิตใหม่

ศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคประชาสังคม
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

วงเวียนชีวิตของเด็ก และเยาวชนในกระบวนการ ยุติธรรม

ข้อมูลจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พบว่าระหว่างปี 2561-2565 มีเด็กและเยาวชนช่วงอายุ 12-18 ปี กระทำความผิด รวม 134,747 คดี โดยในปี 2565 มีเด็กและเยาวชนทำผิด จำนวน 12,192 คดี เป็นเพศชายร้อยละ 90.49 เพศหญิงร้อยละ 9.51 และเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน ร้อยละ 51.72 รองลงมา มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 17.57

เมื่อจำแนกตามฐานความผิดหลักพบว่า เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ 40.07 ไม่ว่าจะเป็นการผลิตจำหน่าย การเสพและมีไว้ในครอบครอง รองลงมา เป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ทั้งนี้ในภาพรวมนั้น การกระทำความผิดเกิดจากยาเสพติดเป็นหลัก และทำให้เกิดการกระทำความผิดต่อเนื่องไปยังการกระทำความผิดอื่นๆ

นอกจากนี้ร้อยละ 68.67 ของคดีทั้งหมด ผู้กระทำความผิดมิได้อยู่กับบิดา มารดา หรือบิดา มารดา แยกกันอยู่ ร้อยละ 66.89 เป็นเด็กยากจน และไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา โดยมีทั้งทำงานและว่างงาน นอกจากนี้ ถึงแม้เด็กและเยาวชนจะออกจากสถานพินิจฯ แล้วก็ต้องเผชิญกับ สภาพแวดล้อม ครอบครัว ชุมชน ที่ผลักไล่ ตีตรา ไม่สามารถกลับไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเดิม จนกลับมากระทำความผิดซ้ำ

ระบบการศึกษาที่ไม่ทิ้งเด็กและเยาวชน คนใดไว้ข้างหลัง (Education For All)

จากข้อมูลเห็นได้ว่า “...เกินกว่าครึ่งของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ หรือพ่อแม่แยกกันอยู่ ส่วนใหญ่เป็นเด็กยากจนและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา และนั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมเราต้องสร้างโอกาสให้เขาแทนที่จะตัดสินพวกเขา”

ด้วยความเชื่อว่า เด็กและเยาวชนทุกคนมีศักยภาพไม่ว่าพวกเขาจะกำลังเผชิญกับปัญหาใดก็ตาม ระบบการศึกษาต้องสร้างโอกาสและไม่ละทิ้งใครไว้ข้างหลัง กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จึงริเริ่มโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือก

สำหรับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ร่วมกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มูลนิธิปัญญา กัลป์ และเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ อีก 6 แห่ง เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2564 เพื่อใช้การศึกษาเป็นทั้งเกราะป้องกัน และเป็นโอกาสเปลี่ยนแปลงชีวิตของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิตอย่างสมดุลและมีความสุข ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นองค์รวม และตระหนักในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเอง

ศูนย์การเรียนรู้ สร้างโอกาสการศึกษา เปิดเส้นทางชีวิตใหม่ เพื่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เหล่านี้เป็นกลุ่มที่ถูกปฏิเสธจากชั้นเรียนในระบบโรงเรียน มีจำนวนไม่น้อยที่ออกกลางคัน ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และไม่สามารถกลับมาเรียนต่อได้ทั้งในระบบโรงเรียนและสกร.(กรมส่งเสริมการเรียนรู้) เป็นกลุ่มที่มีทักษะพิเศษในการเรียนแบบปฏิบัติการ มีปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนควรได้รับการเรียนบนฐานการสร้างชีวิตที่ดีขึ้นและฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถ รวมถึงการส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการสังคม

กสศ. มูลนิธิปัญญา กัลป์ และมูลนิธิชีวายเอฟ ได้สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาทางเลือก รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน รวมถึงสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำหรับเด็กกลุ่มต่อไปนี้

- 1 เด็กที่สนใจเข้าศึกษาตามแนวทางการศึกษาทางเลือก
- 2 เด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษามาเป็นระยะเวลาที่ไม่เหมาะสมกับการเลือกเรียนหลักสูตรทศน.
- 3 เด็กที่ไม่มีความพร้อมในการศึกษาต่อด้วยระบบโรงเรียน เพื่อใช้ฐานการฝึกอาชีพ เป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้เพื่อการศึกษาต่อสายอาชีพหรือมีงานทำ
- 4 เด็กที่กลับไปประกอบอาชีพร่วมกับครอบครัว โดยประสานกับเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ของสถาบันสังคม 6 แห่ง ได้แก่ 1. ศูนย์การเรียนรู้ชีวาย เอฟ 2. ศูนย์การเรียนรู้ศูนย์ยอนห์ บอสโก 3. ศูนย์การเรียนรู้ศูนย์ยอนห์ บอสโก ปทุมธานี 4. ศูนย์การเรียนรู้ศูนย์ยอนห์ บอสโก บินทรบุรี 5. ศูนย์การเรียนรู้ศูนย์ เทเรซา 6. ศูนย์การเรียนรู้ศูนย์ เทเรซา เข้าท์เทิร์น 7. ศูนย์การเรียนรู้เดวิดคอลลิน 8. ศูนย์การเรียนรู้สยามวิทยาลัย เพื่อส่งต่อเด็กและเยาวชนระหว่างการฝึกและอบรมภายในศูนย์ฝึกฯ / สถานพินิจฯ และภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวเพื่อศึกษาต่อ

“โอกาสโมเดล” รูปแบบการศึกษา ที่เป็นทางออกสำหรับผู้เรียนที่หลุดหล่น จากระบบการศึกษากลางทาง

1

มีกระบวนการยืดหยุ่น หลากหลาย ออกแบบให้สอดคล้อง ตอบโจทย์ชีวิตของเด็กและ
เยาวชนเป็นรายคนได้ (Personalized Learning)

2

หลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอนออกแบบตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
บนฐานของวิถีชีวิต ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และสมรรถนะ
ควบคู่กับการส่งเสริมทักษะชีวิตให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม

3

เรียนจากประสบการณ์ตรง (Experiential Learning) จัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานอาชีพ
หรือ Project based on career มีโปรแกรม ‘young boots-up’ ร่วมกับสถานประกอบการ
ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ได้ฝึกทักษะวิชาชีพตามความสนใจและความถนัด
ได้ลงทำงานจริง ฝึกประสบการณ์ในสถานที่จริง

4

ไม่แยกวิถีชีวิตทำงานเพื่อเลี้ยงชีพและการศึกษาออกจากกัน ผู้เรียนสามารถเรียน
และทำงานไปด้วย เพราะมีความยืดหยุ่นทั้งการจัดการเวลา การจัดกิจกรรมตามความถนัด
ความสนใจของผู้เรียน เสริมจุดเน้นที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษ หรือเพื่อพัฒนาทักษะพิเศษ
เฉพาะทางตามที่คุณเรียนต้องการ

5

มีอิสระในการออกแบบวัดประเมินผลตามสภาพจริงของพัฒนาการของผู้เรียนเป็น
รายบุคคล สามารถนำประสบการณ์จากการประกอบอาชีพ หรือการทำกิจกรรมตาม
ความถนัด ความสนใจ เทียบประเมินเป็นผลการเรียน โดยประเมินจากความรู้ ความสามารถ
ทักษะ หรือประสบการณ์ ของผู้เรียน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายไม่ซับซ้อน คำนึงถึง
ประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

6

พื้นที่และสื่อการเรียนรู้ ไม่มีกรอบของห้องเรียน โรงเรียน ไม่มีข้อจำกัดเรื่องระเบียบ
ของอาคารสถานที่เรียน และสื่อการเรียนรู้ เรียนได้ทุกที่ ทั้งที่บ้าน ชุมชน ธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้
อื่นๆ เช่น Mobile School และสามารถสร้างพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันได้โดยไม่มีข้อจำกัด

7

‘ศูนย์การเรียนรู้’ คือการปฏิรูปการจัดการศึกษาให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบท
ตัวตน และความสามารถของผู้เรียน ตามแนวทางของการจัดการศึกษาทางเลือก สามารถเทียบโอน
ประสบการณ์เพื่อแปลงเป็นหน่วยกิต และเข้าศึกษาต่อเนื่องตามระดับชั้นที่เรียนค้างไว้
เมื่อเด็กและเยาวชนออกไปจากที่นี่ ก็สามารถกลับไปศึกษาต่อที่สถาบันเดิมได้ทันที รวมถึงผู้ที่
จบการศึกษาขณะอยู่ข้างใน ก็จะได้วุฒิปับตรไปใช้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือใช้ต่อยอดสมัคร
ทำงานกับสถานประกอบการ

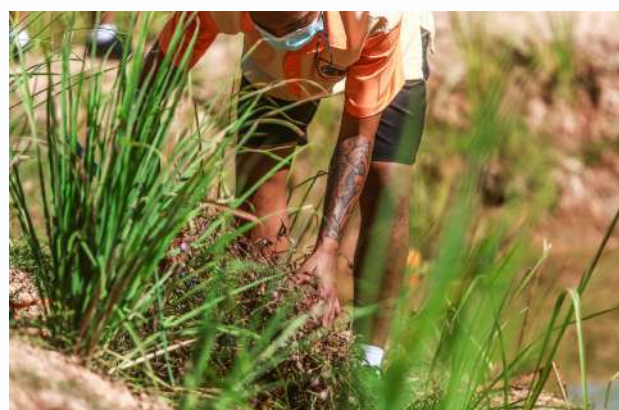

การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้กำหนดนโยบายให้กับทุกศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนทุกแห่งทั่วประเทศสามารถจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบท ตัวตน และความสามารถของเด็ก และเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมตามแนวทางของ การจัดการศึกษาทางเลือก การจัดการศึกษาบนฐานของ กิจกรรมหรือกลุ่มประสบการณ์ โดยดำเนินการคู่ขนานไปกับ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบอื่นๆ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็น Community of Learning ใช้โอกาสของวันเวลาภายในศูนย์ฝึกฯ เป็นพื้นที่ฝึกกระบวนการเปลี่ยนวิธีคิด วิธีตัดสินใจแบบใหม่

ส่งเสริมการค้นหาความต้องการของเด็กและเยาวชนแบบมีส่วนร่วม ผ่านกิจกรรมสำรวจความต้องการของตัวเองผ่านกระบวนการละคร ศิลปะ หรืออื่นๆ โดยใช้หลักการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงผ่านความรู้ ความคิดและการลงมือทำ ยิ่งได้เห็นมากหรือทดลองทำมากเท่าไร จะยิ่งมองเห็นความต้องการที่แท้จริงของตนเองมากขึ้น

ครูเปลี่ยน เด็กเปลี่ยน บรรยากาศเปลี่ยน

- เปลี่ยนผู้บริหารสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ที่สามารถออกแบบการศึกษาให้เหมาะสมและมองภาพรวมการจัดการศึกษาได้ในทุกมิติ
- ครูเป็น 'โค้ชชีวิต' ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเชิงลึก สามารถดูแลเด็กเยาวชนได้อย่างต่อเนื่องจนเห็นเส้นทางชีวิตชัดเจนขึ้น และเชื่อมโยงให้เข้าถึงการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมตามบริบทของตนเอง เป็นครูที่เชื่อมั่นในตัวเด็ก ให้โอกาสพวกเขาปล่อยพลังและความสามารถในตนเองออกมา และคอยเติม เสริม แก้ไข ในสิ่งที่เด็กและเยาวชนต้องการ เรียกว่าเป็นทั้งครูต่อ ยอด ครูข้ามขอบ ครูเสริมพลัง ครูนักจัดการเรียนรู้
- เด็กเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นนักเรียนรู้ตลอดชีวิต ภายใต้ได้กรอบการพัฒนาทักษะวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีวิต

ออกแบบให้มีความยืดหยุ่น ด้วยความเชื่อมั่นในเด็กและเยาวชน

- เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสามารถขออนุญาตออกไปเรียนที่สถานศึกษาต่าง ๆ ได้ทั้งในรูปแบบเข้าไปเย็นกลับ หรือทุก 14 วัน ทุก 50 วัน หรือตลอดระยะเวลาที่ได้พักฝึก
- เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสามารถขออนุญาตออกไปฝึกงานที่สถานประกอบการต่าง ๆ ได้แบบเข้าไปเย็นกลับ หรือทุก 14 วัน ทุก 50 วัน หรือตลอดระยะเวลาที่ได้พักฝึก
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีกิจกรรมฝึกฝนตนเอง หรือ Learning time เพิ่มเวลาเรียนรู้ตามความสนใจให้กับเด็ก ๆ ตั้งแต่ 18.00 -20.00 น. ของทุกวัน

เชื่อมโยงชุมชน สร้างกระบวนการ ติดตามหลัง กลับคืนสู่สังคม

โดยทำงานกับชุมชนปลายทางผ่านกลไก ‘ชุมชนโอบอุ้ม
คุ้มครองเด็ก’ และผลักดันการทำงานเชิงนโยบายระดับจังหวัด
กำหนดนโยบายคุ้มครอง สร้างการยอมรับในสังคม ลดความเสี่ยง
ของการกระทำผิดซ้ำ และผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายปรับตัวในสังคม
อย่างมีคุณภาพ

การทำงานตลอด 2 ปี ผ่านโอกาสโมเดลระหว่าง กสศ. และกรมพินิจฯ มีเด็ก
และเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 1,958 คนได้กลับสู่
การศึกษาอีกครั้ง และสามารถเรียนจบการศึกษาแล้ว 685 คนขณะที่ตัวเลข
การกระทำผิดซ้ำในปีแรกของเด็กและเยาวชน ลดลงอย่างต่อเนื่อง จาก
ร้อยละ 22.33 ในปี 2563 เป็นร้อยละ 19.66 ในปี 2564 และลดลงเหลือ
ร้อยละ 15.78 ในปี 2565 โดยสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำมาจากการคบเพื่อน
ศึกษาคณะน้อง รู้เท่าไม่ถึงการณ์ และครอบครัว

สวัสดิการการศึกษาที่ยังไม่ครอบคลุม ช่องว่างที่ยังต้องผลักดัน

อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ายังมีช่องว่างด้านระบบสวัสดิการที่ยังไม่ครอบคลุมและเท่าเทียม เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมที่เลือกเรียนในรูปแบบการศึกษาทางเลือกผ่านศูนย์การเรียนรู้ ยังไม่มีเงินอุดหนุนรายหัวเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น

กสศ.เสนอว่า นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ควรเพิ่มงบประมาณให้ครอบคลุมการเรียนรู้ในทุกเส้นทาง เช่น ศูนย์การเรียนรู้ของสถาบันทางสังคมที่ดำเนินการโดยบุคคล องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ซึ่งในปัจจุบันมีเพียงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้สถานประกอบการเท่านั้นที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวแก่ผู้เรียน ขณะที่ศูนย์การเรียนรู้ประเภทอื่นที่เป็นที่ทางเลือกของเด็กและเยาวชนที่มีข้อจำกัดในชีวิต กลับยังไม่มีระเบียบใด ๆ ออกมาสนับสนุนการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัว และสิทธิ

ประโยชน์แก่ผู้เรียน เช่น การได้รับอาหารเสริม นม อาหารกลางวัน อุปกรณ์การเรียนการสอน เสื้อผ้า/ยูนิฟอร์ม การได้รับวัคซีน การตรวจสุขภาพจากสถานพยาบาล นอกจากนี้ควรพัฒนาการจัดชุดสวัสดิการที่เหมาะสมกับความต้องการตามสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนเป็นรายคน เช่น กลุ่มแม่ค้าวัยใส เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม เด็กพิการ หรือผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ เป็นต้น

ทั้งนี้ยังรวมถึงงบประมาณสำหรับบริหารจัดการสถานศึกษา และงบประมาณสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ สำหรับครูและผู้จัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายอีกด้วย คนเหล่านี้ควรมีโอกาสได้รับสวัสดิการ ค่าตอบแทน และการฝึกอบรมทักษะความรู้ในการจัดการศึกษาตามสิทธิที่ควรได้รับตามกฎหมายอย่างเหมาะสมเท่าเทียม

การศึกษาที่แท้ ต้องเป็น การเรียนรู้ เพื่อการ เปลี่ยนแปลง

ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเอา “ชีวิต” เป็นตัวตั้งที่นำการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงทุกด้าน มีทางเลือกที่มีความหลากหลาย ตอบโจทย์ชีวิต สนับสนุนเด็กและเยาวชนทุกคนให้มีโอกาสค้นพบคุณค่าของตัวเอง เชื่อมมันในศักยภาพของพวกเขา บนความเชื่อที่ว่าเด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับโอกาสพัฒนาตลอดชีวิต มีความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพที่พึงพาตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจ และสามารถหลุดพ้นจากวงจรความยากจนข้ามรุ่นได้

- การจะทำให้การศึกษาทะลุฝากำแพงหนาทึบและปิดสนิท เข้าไปได้ เป็นโจทย์ที่ยากด้วยข้อจำกัดนานับประการ ดังนั้นต้องมีความร่วมมือ มีนวัตกรรมที่เหมาะสมและทรงพลัง เพื่อให้การศึกษาเข้าไปทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงเด็ก ๆ ให้มี **โอกาส** กลับมาเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และไม่ใช่แค่การศึกษา แต่ต้องมีกระบวนการที่ครอบคลุมทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะวิชาการ เพื่อรู้เท่าทันความซับซ้อนในสังคม มีการดูแลติดตามต่อเนื่องหลังกลับออกไปใช้ชีวิต เพื่อให้มั่นใจว่าน้อง ๆ ทุกคน จะพบที่ทางของตนในสังคม ไม่เวียนซ้ำกลับไปจุดเดิมอีก

ศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคประชาสังคม
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

EDUCATION FOR ALL

เด็กและเยาวชนทุกคนมีศักยภาพ
ไม่ว่าพวกเขาจะกำลังเผชิญกับปัญหาใดก็ตาม
ระบบการศึกษาต้องสร้างโอกาสและ

ไม่ละทิ้งใครไว้ข้างหลัง

